

אמר רבא: דיקא נמי מתניתין כרבי יוחנן שלא הקיף הכהן-הגדול כשהיין בידו **דקתני** במתניתין: **נתנו לו יין לנסך, ולא קתני: אומר לו נסך! שמעמינה** כרבי יוחנן שנותנים לו את היין רק כשהגיע למקום הניסוך שהוא בקרן דרומית מערבית.

תנו רבנן: כל העולין למזבח עולין דרך ימין ויורדין דרך **שמאל, עולין דרך מזרח** של כבש הקרוב לצד ימין, משום שעמדו לפנות לצד ימין ולמה להם להאריך הילוכם בכבש שאם ילכו בצד מערב של כבש אם כן, כשיצטרכו לפנות לימין המזבח יצטרכו לחצות את כל רחבו של כבש, ואין זה דבר ראוי, וכשיורדין בכבש מן המזבח יורדין דרך **מערב, חוץ מן העולים לשלשה דברים**, הללו **שעולים דרך מערב** ויורדין דרך **מערב, עולין דרך ימין** ויורדין דרך **ימין**.

ומקשינן: למה כתוב בברייתא שעולין דרך **ימין**, הלא דרך **שמאל** הוא עולה שהרי כשהאיש פניו למזבח, מערבו של כבש הוא בשמאלו?

אמר רבא: תני תגרוס אכן בברייתא כשהן עולים עולים דרך **שמאל**.

רבינא אמר: לא תגרוס בברייתא שעולין

דרך שמאל. ומה שקשה לך, והלא כשעולים הוא דרך שמאל, נתרץ כך: **מאי ימין** שאמרה הברייתא? פירושו: הוא **ימין** **דמזבח**, ומכיון שפני מזבח לדרום ימינו של מזבח למערב, **ומאי שמאל** שאמרה הברייתא ברישא שכל היורדים יורדים דרך שמאל? נפרש: הוא **שמאל דגברא**. שמאלו של האדם, ומערב הכבש הוא לשמאל האדם.

ומקשינן על פירוש רבא: **וניתני** בברייתא **או אידי ואידי** ברישא ובסיפא ימין ושמאל **דמזבח, או** שיאמר **אידי ואידי** ברישא ובסיפא ימין ושמאל **דגברא**, ומדוע אמר התנא אופן אחד בשתי לשונות שונות.

קשיא!

מתניתין

חטאת העוף, כיצד היתה נעשית?

היה מולק את ראשה של החטאת ממול ערפה צדו האחורי של הראש קרוי "עורף" ומתחתיו למטה לכיוון הגוף נקרא "מול העורף", ואינו מבדיל את הראש מן הגוף אלא חותך שדרה ומפרקת ורוב הכשר עד שמגיע לוושט או לקנה ומולק רק סימן⁽⁹¹⁾

לקרן דרומית מערבית הגיש לו כהן אחר את היין [והמים] ובשפת אמת ביאר שהכהן המגיש אינו צריך להקיף כיון שאינו עולה לעבוד.

91. כך היא דעת רש"י שהבדלה בחטאת העוף פירושה מליקת שני סימנים. ובחולין [דכא: ד"ה ואינו מבדיל] פירש שיטתו היטב. שכל מה שמולק יותר ממה שצריך להכשר הקרבן הרי זה קרוי **הבדלה**. ומכיון ששחיטת עוף היא בסימן

לניסוך כיון שגם היה מקטיר. או כמו שפירש בשטמ"ק שכהן גדול דווקא מקיף כדי להראות שהוא עדיף משאר הכהנים. וכשהגיע למקום הניסוך בקרן דרומית מערבית הגישו לו היין. אך שאר הכהנים המנסכים אינם מקיפים אלא עולים מיד לקרן דרומית מערבית והניסוך בידם. אך דעת הרמב"ם [פ"ז ממעה"ק הי"ב] שכל הכהנים היו עושים כך [ולא דווקא כהן גדול] שהכהן המנסך היה מקיף את המזבח וכשהגיע